

APLICATIU

GUIA DOCENT

PROVISIONAL

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Etnomusicologia de l'àrea mediterrània
Codi	100647
Crèdits ECTS	6.0
Curs i període en el que s'imparteix	4r Curs. 2on Quadrimestre
Horari	(link a la pàgina web del centre o titulació)
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Jaume Ayats Abeyà
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/167
Telèfon (*)	93.586.84.68
e-mail	jaume.ayats@uab.cat
Horari d'atenció	Dimarts i dijous de 10h. a 11:30h. I de 15:30h a 17:00h

2. Equip docent

Nom professor/a	Jaume Ayats Abeyà
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/167
Telèfon (*)	93.586.84.70
e-mail	jaume.ayats@uab.cat
Horari de tutories	Dimarts i dijous de 10:30h. a 11:30h.

3.- Prerequisits

S'ha d'haver cursat prèviament les assignatures troncal "Músiques i Cultures" i "Etnomusicologia".

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Breu descripció objectius formatius:

- Presentació de les principals cultures musicals de la Mediterrània atenent a les situacions socials i humanes on se situen.
- Aprenentatge de com podem situar les característiques sonores més difoses en aquesta àrea i a definir-ne les principals lògiques constructives i estètiques.
- Desenvolupar una habilitat bàsica en cada estudiant que permeti situar diferents músiques d'aquesta àrea socialment i culturalment, atenent als elements històrics i als principals eixos de transformació contemporània.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	
Resultats d'aprenentatge	
Competència	
Resultats d'aprenentatge	
Competència	
Resultats d'aprenentatge	
Competència	
Resultats d'aprenentatge	
Competència	
Resultats d'aprenentatge	CE14.2. Participar en proyectos propios de la etnomusicología
Competència	Competencias transversales: CT1 - Utilizar el vocabulario y las herramientas básicas que permitan describir y transmitir los conocimientos adquiridos mediante presentaciones orales efectivas y adaptadas a la audiencia. CT2 - Comunicar de forma escrita, con precisión y claridad, los conocimientos adquiridos. CT3 - Organizar y planificar la materia de estudio, y el trabajo que de ella deriva, de forma eficiente. CT6 - Mantener el respeto de la diversidad de ideas, personas, situaciones y cultura. CT8 - Trabajar en equipo o con equipos (del mismo ámbito o interdisciplinar).
Resultats d'aprenentatge	CE14.2. Participar en proyectos propios de la etnomusicología CE17.3 .
Resultats d'aprenentatge	

6.- Continguts de l'assignatura

Continguts i temes:

- Exposar les principals àrees culturals i musicals de la Mediterrània situant lingüísticament i socialment els principals territoris.
- Exposar les principals situacions on es desplega activitat musical en les societats mediterrànies. Descripció de cadascuna d'aquestes situacions atenent a la variabilitat i als diversos eixos vertebradors. En cada cas treballarem com es concreta formalment cadascuna de les situacions.

1 – La Mediterrània com a concepte i com a paradoxa d'espai social. L'etiqueta de <<música Mediterrània>>.

2 – Breu visió cultural i social dels territoris d'aquest espai.

3 – Concepte de festa i construcció de la comunitat. Els papers de les edats i els conflictes harmonitzats.

4 - La música del ball i el cant en la festa: els tres models de Lortat-Jacob.

5 – Els cants del diàleg comunitari a la festa. I els cants moderns.

6 – Els instruments de la festa i les agrupacions instrumentals. (Canvis de rítmica, models polirítmics i models aksak)

7 - El treball col·lectiu i les balades. (Giusto sil·làbic)

8 – Els cants de treball individual. (Estructures de les tonades de feina)

9 – Els rituals del temple i religiosos. (Polifonies i monodies religioses)

10 - Els mercats i els carrers. Els jocs infantils.

11 - L'espectacle públic (concert, teatre, esport).

12 – Les transformacions contemporànies i la creació de la <<música Mediterrània>>.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

L'assignatura té un perfil que combina el caràcter teòric i el pràctic. Així, s'alternaran en les sessions aspectes expositius de formació general teòrica amb d'altres on la vessant pràctica sigui l'eix. Aquestes activitats seran tant de tipus individual de l'estudiant com de col·lectiu a partir del debat a l'aula.

1. Lliçons expositives: conceptualització i síntesi de cadascun dels temes d'estudi. L'objectiu és mostrar les diferents realitats musicals i socials de l'àrea mediterrània a partir de models i mostrant els mitjans de recerca més idonis per a cada problemàtica.
2. Sessions pràctiques, estructurades a partir de l'anàlisi crítica a l'aula de músiques dins del context social corresponent, combinant format de grup reduït, i posada en comú de síntesi.
3. Estudi individual dels alumnes a partir de petits treballs sobre situacions musicals d'aquesta àrea. Aquests treballs posaran en pràctica els coneixements teòrics de treball de camp adquirits a l'aula a través del treball autònom per a l'alumne, cercant dotar de capacitat d'independència als estudiants per a enfrontar-se als problemes que comporta la recerca en etnomusicologia regional.
4. Tutories: almenys dues sessions de tutoria seran imprescindibles per superar l'assignatura. S'hi supervisarà els treballs autònoms de l'alumne i es resoldran els dubtes en el plantejament dels treballs, obtenció de dades i elaboració de resultats.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE

Dirigides

Classe expositiva	44	
Prova de coneixements (1)	1	
Prova de coneixements (2)	3	

Supervisades

Tutories	7	

Autònomes

Estudi i lectura de continguts	30	
Realització de treballs	30	
Cerca d'informació	15	
Ús de l'espai virtual	10	

8.- Avaluació

1. Les activitats d'avaluació de l'assignatura cobriran l'espectre de competències que es volen assolir. Després d'una prova d'avaluació inicial, la prova escrita tindrà com a objectiu mostrar l'assimilació dels conceptes teòrics bàsics i els continguts adquirits mitjançant les classes expositives. Aquesta prova tindrà un pes d'un 40% del total de l'assignatura. Serà obligatori per al còmput global de la nota haver superat aquesta prova amb més d'un 5 sobre 10. L'avaluació inicial no computarà en cap cas en la nota final de l'assignatura.
2. Realització de dos treballs monogràfics. El primer presentarà les situacions musicals centrades en un dels territoris de la Mediterrània (segons la proposta de segmentació presentada pel professor) a partir del treball autònom de l'alumne i comptarà un 20 % de la nota final. El segon presentarà l'estudi d'una situació musical concreta o d'un gènere musical concret a partir del treball autònom de l'alumne i comptarà un 30 % de la nota final. Per superar l'assignatura s'ha d'obtenir un mínim d'un 5 sobre 10 en cada treball. En aquest percentatge s'inclourà l'assistència a les activitats supervisades en forma d'almenys una tutoria durant el transcurs del semestre, enfocada fonamentalment a l'orientació, guia i resolució de dubtes que puguin sorgir als alumnes tant del treball com de la resta de continguts de la matèria.
3. Per tal de valorar de forma més acurada l'adquisició de competències dels alumnes, es preveu un 10% de la nota final que comprendrà aspectes com: assistència a classe, participació activa i col·laboració en la dinàmica col·lectiva de l'assignatura. En el casos particulars de dificultat en l'avaluació de les proves escrites i dels treballs, es tindrà molt en compte la valoració d'aquesta part a l'hora d'oferir eventuais alternatives.
4. Es consideraran "No presentat" aquells alumnes que no s'hagin presentat a la prova de coneixement o no hagin lliurat el segon dels treballs. Es preveu una reavaluació per a aquells alumnes que no arribin al mínim de qualificació per la manca de coneixement d'un aspecte molt concret i assequible del programa de continguts.
5. Els documents d'avaluació podran ser revisats en una data i lloc publicitat pel professor el dia establert per a la prova.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Prova de coneixement inicial	1	Presa de consciència dels coneixements previs, detecció d'inquietuds individuals i col·lectives, i connexió amb els coneixements de l'alumnat (valors)
Prova de coneixement	3	Assimilació de conceptes bàsics teòrics i dels coneixements (saber)
Tutoria	1	Debate i delimitar el format del treball, així com comprovar el grau d'aprofitament del treball autònom (saber fer)

Revisió i comentari de la prova i els treballs	1	Aclariment de conceptes, habilitats i capacitats als estudiants que ho demanen per a completar la formació en la matèria

9- Bibliografia i enllaços web

*Ayats, Jaume, 2000, *La música popular i tradicional*, dins *Història de la música Catalana, Valenciana i Balear*, volum VI, Barcelona: Ed. 62. (amb 2 CD d'il·lustració)

Aiats, Jaume, 1994, "El ritme G.S. 1212: un cas notable de giusto sil·làbic en les cançons baladístiques de la comarca d'Osona" dins *Actes del Col·loqui sobre cançó tradicional, Reus setembre 1990*, a cura de Salvador Rebés, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p.93-109.

Ayats, Jaume, (1994), "La tirallonga de parelles: un model formal per a cançons infantils" treball d'investigació, departament d'Art, UAB.

Ayats, Jaume; Sureda, Antònia M.; Vicens, Francesc (2005): *Tonades de feina a Mallorca*, Mallorca: Consell de Mallorca. DVD de la col·lecció <<Les músiques de Mallorca>> (català, espanyol, english, Deutsche, français).

*Ayats, J., Cañellas, M., Ginesi, G., Nonell, J., Rabaseda, J., 2006, *Córrer la sardana: balls, joves i conflictes*, Barcelona: Rafael Dalmau, editor.

Ayats, Jaume. 2007. *Les chants traditionnels des Pays Catalans*, Cahiers d'ethnomusicologie régionale número 8, Toulouse: Isatis.

Ayats, Jaume; Vicens, Francesc y Sureda, Antònia M.. 2008. *Sant Antoni d'Artà*. DVD número 3 de la col·lecció "Les músiques de Mallorca", Palma de Mallorca, Consell de Mallorca. (Subtítulos en inglés, español, francés y alemán).

Ayats, Costal i Gayete (2010): *Cantadors del Pallars. Cants religiosos de tradició oral al Pirineu – Religious Chants of the Oral Tradition in the Pyrenees*, Barcelona: Rafael Dalmau editors. Inclou un CD amb enregistraments de camp i un DVD.

Costa, Luis, 1997, "Práctica pedagógica y música tradicional" dins *TransIberia*, 1, Castelló, Universitat Jaume I, <http://www2.uji.es/trans>.

Díaz G. Viana, Luis, 1999, "Los guardianes de la tradición: el problema de la <<autenticidad>> en la recopilación de cantos populares", dins *Antropología – revista de pensamiento antropológico y estudios etnográficos* núm. 15-16, Madrid, p.91-112.

Grup de Recerca Folklòrica d'Osona, 1993, "Josep Verdaguer <<Roviretes>>". Dues

èpoques, un flabiolaire” dins *Revista d'Etnologia de Catalunya*, 3, juliol 1993, p.40-49.

Lortat-Jacob, Bernard: *Musiques en fête*, París, Société d'Ethnologie Française.

Lortat-Jacob, Bernard (1998). *Chants de Passion. Au coeur d'une confrérie de Sardaigne*. París: CERF.

Macchiarella, Ignazio, ed. 2010. *Tre voci per pensare il mondo. Pratiche polifoniche confraternali in alta Corsica*. Udine: Nota.

Magrini, Tullia, 1995, “Ballad and gender: reconsidering narrative singing in Northern Italy”, <http://research.umbc.edu/eol/magrini>

Martí i Pérez, Josep, 1991, "Etnomusicologia catalana: entre la Literatura, la Musicologia i l'Antropologia" dins *Aixa* núm. 4, La Gubella-Museu Etnològic del Montseny, Arbúcies, p.19-34.

*Martí i Pérez, Josep, 1996, *El folklorismo. Uso y abuso de la tradición*, Barcelona, Ronsel.

*Martí, Josep, 2000, “Música y etnicidad”, capítol VIII de *Más allá del arte. La música como generadora de realidades sociales*, Sant Cugat del Vallès, Deriva editorial.

Nettl, Bruno ; Stone, Ruth M ; Porter, James ; Rice, Timothy (editors), 1999: *The Garland Encyclopedia of World Music*, en 10 volums

Pelinski, Ramon, 1991, “De la historia escrita a la historia oral: La danza guerrera de la Todoella”, dins *Anuario Musical* 46, CSIC, Barcelona, p.321-343.

*Scarnecchia, Paolo, 1998, *Música popular y música culta*, Barcelona, Icaria.

*Touma, Habib Hassan, 1996, *The Music of the arabs*, Portland, Amadeus Press. (n'existeix una traducció en espanyol)

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE